

Udvidet åbningstid for pølsevogne (natbevilling efter restaurationsloven)

Kritiseret, at industriministeriet, der fandt, at en politimesters afgørelse efter restaurationslovens § 28, stk. 3, byggede på en urigtig retsopfattelse, havde taget stilling til sagen i stedet for at hjemvise den til politimesterens fornyede behandling som 1. instans.

Henstillet til industriministeriet at foranledige, at sagen blev undergivet en ny 1. instansbehandling, da der endvidere nu forelå nye faktiske oplysninger.

(J. nr. 1981-1226-31).

A klagede som advokat for B over en afgørelse fra industriministeriet om ikke at tilsidesætte et afslag fra politimesteren i Viborg på B's ansøgning om forlænget åbningstid for en pølsevogn.

Det fremgik af de foreliggende oplysninger, at B havde studeplads for sin pølsevogn i Viborg - et par hundrede meter fra Viborg kaserne.

I skrivelse af 20. maj 1981 ansøgte A som advokat for B politimesteren i Viborg om tilladelse til udvidet åbningstid i pølsevognen til kl. 5.00, subsidiært til kl. 1.30 (pølsevognens normale lukketid er efter restaurationslovens § 28, stk. 1, kl. 24.00, jfr. nedenfor). A henviste til, at soldaterne på kasernen, som lå i nærheden af pølsevognen, ofte først kom tilbage til kasernen efter kl. 24, og at de, taxachauffører og andre, som arbejdede om natten, havde behov for et sted, hvor de kunne få lidt mad efter kl. 24.00.

Politimesteren meddelte i skrivelse af 27. maj 1981 A afslag på den ansøgte tilladelse og henviste til, at restaurationer og *andre serveringssteder*, hvortil der er offentlig adgang, efter bestemmelsen i restaurationslovens § 28, stk. 1, skal være lukket kl. 24.00-05.00, men at politiet efter lovens § 28, stk. 3, kan tillade, at et af kommunalbestyrelsen fastsat antal *restaurationer* holder åben i den i stk. 1 omhandlede lukketid, dog længst til et af kommunalbestyrelsen fastsat tidspunkt. Politimesteren anførte, at politiet hidtil havde fulgt den praksis, at kun egentlige restaurationer havde fået tilladelse til udvidet åbningstid efter lovens § 28, stk. 3, og at der ikke skønnedes at være grund til at ændre denne praksis, hvorfor A's ansøgning ikke kunne imødekommes. Til A's orientering oplyste politimesteren, at det ved forespørgsel til en række politikredse i Jylland var blevet oplyst, at politiet ikke havde givet tilladelse til og ikke agtede at give tilladelse til udvidet åbningstid i pølseboder og lignende serveringssteder.

I skrivelse af 2. juni 1981 klagede A over politimesterens afgørelse til justitsministeriet, der videresendte klagen til industriministeriet til afgørelse. A anførte bl.a., at der i pølsevognen ikke blev solgt øl eller spiritus, og at der aldrig forekom uro eller voldsepisoder ved vognen. Han gav i øvrigt udtryk for den opfattelse, at der var den fornødne hjemmel i restaurationslovens § 28 til at give den ansøgte tilladelse.

FOB nr. 81.88

I anledning af klagen blev der indhentet udtalelser fra politimesteren i Viborg og Viborg byråd.

Politimesteren redegjorde for antallet af nattilladelser og deres fordeling på tilladt åbningstid. For så vidt angik den trufne afgørelse henviste politimesteren til definitionerne af detailforhandlingsvirksomheder i § 3 i miljøministeriets bekendtgørelse nr. 121 af 28. marts 1980 om detailforhandling af levnedsmidler, (hvor der sondres mellem restaurationer og boder), og anførte, at der på baggrund »af denne definition og under hensyn til sædvane, hvor der har været en klar sondring mellem egentlige restaurationer og pølsevogne, og bevillingsnævnets opfattelse af karakteren af de virksomheder, der kan meddeles tilladelse til at holde åbent ud over almindelig lukketid ...«, var meddelt afslag på ansøgningen om tilladelse til udvidet åbningstid.

Viborg byråd tilsluttede sig i sin udtalelse den af politimesteren anlagte fortolkning af restaurationslovens § 28, stk. 1, jfr. stk. 3. Byrådet bemærkede tillige, at kommunen ved indgåelse af den for pølsebodsstadepladsen omfattede lejekontrakt havde forudsat, at der var tale om en »pølsevogn« med den i henhold til restaurationslovens § 28, stk. 1, almindeligt gældende åbningstid. Byrådet tilføjede, at det tidligere havde vedtaget, at der alene kunne meddeles restaurations tilladelse til at holde åbent efter kl. 2.00, såfremt virksomheden blev drevet som danserestaurant med køkken og servering, og såfremt der i den udvidede åbningstid var adgangskontrol.

I skrivelse af 14. oktober 1981 meddelte industriministeriet A under henvisning til, at hverken byrådet eller politimesteren havde fundet, at der burde åbnes mulighed for pølsevogne til at holde åbent ud over den almindelige lukketid, at ministeriet ikke havde fundet grundlag for at tilsidesætte »en sådan afgørelse«.

I A's klageskrivelse af 20. oktober 1981 til mig gentog han i det væsentlige det, han havde anført over for politimesteren og industriministeriet som begrundelse for sin ansøgning om tilladelse til udvidet åbningstid for B's pølsebod.

Industriministeriet anførte i en udtalelse af 1. december 1981 til mig, at ministeriet ikke havde kunnet tiltræde den af politimesteren og byrådet anlagte fortolkning af restaurationslovens § 28, stk. 1, jfr. stk. 3, hvorefter pølsevogne ikke med hjemmel i den sidstnævnte bestemmelse kan få tildelt forlænget åbningstid. Ministeriet havde, allerede inden byrådet afgav sin udtalelse af 18. september 1981, telefonisk over for byrådssekretæren givet udtryk for, at en sådan fortolkning næppe var berettiget. Efter ministeriets opfattelse - som bl.a. støttes på lovforslagsbemærkningerne - refererer udtrykket »andre serveringssteder« i lovens § 28, stk. 1, til situationer, hvor der i medfør af restaurationslovens § 22 er givet lejlighedstilladelse. Når ministeriet - uanset at den af de lokale myndigheder anlagte fortolkning af restaurationslovens § 28 ikke kunne tiltrædes - kom til det resultat, at den trufne afgørelse burde fastholdes, var årsagen den, at det af sagen fremgik, at kommunen ved sin indgåelse af lejekontrakten vedrørende studepladsen, havde forudsat, at der var tale om en pølsevogn med ordinær åbningstid; endvidere var der lagt vægt på politiets oplysninger til A om, at ingen af en række adspurgte jyske politikredse havde givet pølsevogne adgang til at holde åbent ud over normal lukketid. Da industriministeriet imidlertid nu havde bragt i erfaring, at Københavns kommune i medfør af restaurationslovens § 28, stk. 3, havde tilladt, at i alt 72 pølsevogne har åbent til kl. 1.00, fandt ministeriet det rigtigst at give de lokale myndigheder adgang til at udtale sig på ny.

Ministeriet indhentede herefter en udtalelse af 15. januar 1982 fra politimesteren i Viborg, som anførte, at han bøjede sig for ministeriets fortolkning af re-

staurationslovens § 28, stk. 1 og 3, selv om han fortsat fandt »evidente forskelle på drift af egentlig restaurationsvirksomhed og drift af en pølsevogn«. Til illustration nævnte politimesteren, at der som betingelse for godkendelse af en restauration bl.a. stilles krav om adgang til (hygiejniske) toiletforhold. Politimesteren anførte, at et sådant krav ikke stilles for opstilling af en pølsevogn, men at kunderne formentlig forudsættes at benytte de offentlige toiletter, der findes rundt om i Viborg by. Disse toiletter lukkes imidlertid ved kommunal foranstaltning kl. 24.00, hvilket politimesteren fandt var ensbetydende med, at der ved tilladelse til udvidet åbningstid kunne tænkes at opstå politimæssige og miljømæssige problemer omkring det område, hvor en pølsevogn er opstillet. Politimesteren fastholdt derfor sit afslag på andragendet.

I en udtalelse af 15. januar 1982 til industriministeriet meddelte Viborg byråd, at byrådet fortsat var af den opfattelse, at en pølsevogn ikke er omfattet af udtrykket »restaurationer« i restaurationslovens § 28, stk. 3. Byrådet henviste ligesom politimesteren til definitionerne i miljøministeriets bekendtgørelse af 28. marts 1980 af begreberne »restaurationer og lignende« og »levnedsmiddelbod«. Byrådet var følgelig fortsat - og uanset den af Københavns kommune fulgte praksis - af den opfattelse, at restaurationsloven ikke indeholder den fornødne hjemmel for udvidet åbningstid for så vidt angår pølseboder. I øvrigt fandt byrådet, at der for København som international turistby kunne være et særligt behov for udvidet åbningstid for bl.a. pølseboder, som ikke gjorde sig gældende for Viborgs vedkommende. Byrådet henviste endvidere til, at Viborg bys offentlige toiletter lukker kl. 24.00, hvorfor byrådet også ud fra ordensmæssige hensyn ville finde en udvidet åbningstid for pølseboder særdeles uheldig. Såfremt pølsevogne var blevet anset for omfattet af restaurationslovens § 28, stk. 3, ville byrådet - bl.a. under konkret hensyntagen til manglende toiletfaciliteter - ved indgåelsen af de eksisterende lejekontrakter for stadepladser til pølseboder - i hvert enkelt tilfælde have overvejet, hvorvidt det som et udtrykkeligt kontraktvilkår skulle forbydes de på stadepladserne anbragte pølsevogne at holde åbent ud over normal lukketid. Såfremt industriministeriet ikke fastholdt det tidligere meddelte afslag på B's andragende, måtte kommunen som en konsekvens heraf forbeholde sig for fremtiden ved indgåelse af nye lejekontrakter vedrørende pølsebodsstadepladser samt ved fornyelse af sådanne kontrakter udtrykkeligt at lade stadepladsejerne frasige sig en mulig ret til udvidet åbningstid for pølseboderne.

I skrivelse af 24. februar 1982 til mig har industriministeriet henvist til de indhentede udtalelser fra politimesteren og byrådet. Endvidere har ministeriet anført, at formuleringen af restaurationslovens § 28, stk. 3, næppe kan afskære en kommune fra at fastsætte, at visse kategorier af restaurationer ikke bør kunne nyde godt af adgangen til udvidet åbningstid. Ministeriet har videre anført, at ministeriet efter de af de lokale myndigheder fremførte synspunkter med hensyn til forlænget åbningstid for pølsevogne i Viborg, fortsat ikke ser nogen rimelighed i at ændre den af politiet truffene afgørelse.

I skrivelse af 15. marts 1982 imødegik A oplysningerne fra Viborg byråd og politimesteren vedrørende adgangen til offentlige toiletter, idet B havde oplyst, at der på dyrskuepladsen ca. 100 meter fra pølseboden findes et offentligt toilet, som i al fald i sommertiden er åbent hele døgnet.

Jeg udtalte herefter følgende i en skrivelse til A:

»Efter bestemmelsen i hotel- og restaurationslovens § 28, stk. 1, skal
»restaurationer og andre serveringssteder, hvortil der er offentlig ad-

gang« være lukket i tiden fra kl. 24.00 til 5.00. Lovens § 28, stk. 3, indeholder dog hjemmel for politiet til at meddele tilladelse til udvidet åbningstid. Bestemmelsen har følgende ordlyd:

»Politiet kan tillade, at et af kommunalbestyrelsen fastsat antal restaurationer har åbent i den i stk. 1 omhandlede lukketid, dog længst til et af kommunalbestyrelsen fastsat tidspunkt.«

Afgørelsen om ikke at imødekomme Deres ansøgning om, at Deres klient får tilladelse til udvidet åbningstid for sin pølsevogn, er truffet i henhold til denne bestemmelse.

Efter min gennemgang af sagen må jeg lægge til grund, at det afslag på Deres ansøgning, som politimesteren i Viborg meddelte Dem i skrivelsen af 27. maj 1981, byggede på den opfattelse, at der ikke i lovens § 28, stk. 3, er hjemmel til overhovedet at meddele pølsevogne tilladelse til udvidet åbningstid. Jeg må herved forstå, at politimesteren ikke fandt, at en pølsevogn kan anses for en »restauration« i bestemmelsens forstand, men må henregnes til »andre serveringssteder« og at der herefter ikke er hjemmel til at tillade udvidet åbningstid, idet restaurationslovens § 28, stk. 3 (i modsætning til § 28, stk. 1) alene omfatter »restaurationer«. Jeg må endvidere forstå, at det ligeledes har været Viborg kommunes opfattelse, at bestemmelsen skal forstås på den angivne måde.

Det er heroverfor industriministeriets opfattelse - der under sagen er kommet til udtryk i ministeriets udtalelser af 1. december 1981 og 24. februar 1982 til mig - at udtrykket »restauration« i lovens § 28, stk. 1 og 3, også omfatter pølsevogne, og at der med udtrykket »andre serveringssteder« sigtes til servering, der foregår på grundlag af en lejlighedstilladelse efter lovens § 22.

Denne opfattelse, der har støtte i forarbejderne til hotel- og restaurationsloven, kan ikke give mig anledning til bemærkninger. At pølsevogne ikke er omfattet af restaurationsbegrebet i miljøministeriets detailforhandlingsbekendtgørelse kan efter min mening ikke tillægges væsentlig betydning i denne forbindelse.

Jeg har derfor heller ikke bemærkninger til industriministeriets opfattelse, hvorefter politimesterens afgørelse af 27. maj 1981 byggede på en opfattelse med hensyn til rækkevidden af bestemmelsen i restaurationslovens § 28, stk. 3, der ikke var korrekt.

På baggrund af det anførte ville det imidlertid efter min opfattelse have været rigtigst, at industriministeriet ikke ved skrivelsen af 14. oktober 1981 havde taget stilling til Deres klage, men i stedet havde henvist sa-

gen til politimesteren i Viborg med henblik på, at der kunne træffes en fornyet afgørelse i sagen på grundlag af en korrekt retsopfattelse. Jeg har herved bl.a. lagt vægt på, at bestemmelsen i restaurationslovens § 28, stk. 3, efter industriministeriets opfattelse overlader de lokale myndigheder en ret betydelig frihed til at bestemme, hvilke restaurationsvirksomheder, herunder hvilke typer af restaurationsvirksomheder, der skal have nattilladelse.

Jeg har gjort industriministeriet bekendt med min opfattelse.

Som det fremgår af det ovenfor anførte har industriministeriet i forbindelse med min behandling af Deres klage gjort såvel politimesteren i Viborg som Viborg byråd bekendt med ministeriets fortolkning af den nævnte bestemmelse samt med administrationen af bestemmelsen i Københavns kommune og foranlediget, at der af de lokale myndigheder er taget stilling til, hvorvidt Deres klients ansøgning herefter kunne imødekommes.

Jeg finder på denne baggrund ikke, at min opfattelse, hvorefter industriministeriet burde have hjemvist sagen til fornyet behandling i 1. instans, i sig selv kan begrunde en henstilling herom på nuværende tidspunkt. Da jeg imidlertid må forstå, at politimesterens (og byrådets) fastholdte afvisning af at meddele Deres klient nattilladelse i væsentlig grad er begrundet med manglende toiletfaciliteter efter kl. 24.00, og da De (Deres klient) i Deres skrivelse af 15. marts 1982 har bestridt det faktiske grundlag for at lægge vægt på dette forhold, må jeg alt taget i betragtning finde det rigtigst, at der nu i forhold til Dem træffes en fornyet afgørelse i sagen af de lokale myndigheder.

Jeg har samtidig hermed henstillet til industriministeriet at foranledige sagen hjemvist til fornyet behandling hos politimesteren i Viborg.

...«

I skrivelse af 29. april 1982 meddelte industriministeriet mig, at ministeriet samme dag - i overensstemmelse med min anmodning - havde bedt politimesteren i Viborg om at optage sagen til fornyet behandling.

Jeg meddelte herefter industriministeriet, at jeg havde taget det oplyste til efterretning.

Supplerende oplysninger om sagen

I skrivelse af 2. december 1982 underrettede industriministeriet mig om, at politimesteren i Viborg på ny havde afslået A's ansøgning om udvidet åbningstid for B's pølsevogn. A havde herefter påklaget afgørelsen til ministeriet.

Ministeriet redegjorde i skrivelsen til mig nærmere for sagens behandling, herunder for de oplysninger, som ministeriet havde fundet anledning til at indhente fra bl.a. levnedsmiddelkontrollen i København og veterinærdirektoratet.

Ministeriet anførte på denne baggrund i skrivelsen til mig bl.a. følgende:

»Da industriministeriet efter det nu foreliggende finder, at der ikke, vurderet ud fra de hensyn restaurationsloven skal varetage, skulle gøre sig større betænkeligheder gældende ved en udvidelse af pølsevognens åbningstid, har ministeriet anmodet politimesteren om, for så vidt der i kommunen var ledige nat-tilladelser, at tillade klageren at udvide sin pølsevogns åbningstid indtil kl. 1.30.

En eventuel anke af en af den lokale levnedsmiddelkontrol herefter truffet afgørelse, der fastholder kravet om, at der til pølsevognen var knyttet et personaletoilet med håndvask, hvis pølsevognen skal have tilladelse til forlænget åbningstid, må naturligvis ske i overensstemmelse med reglerne i § 59 i . . . bekendtgørelse nr. 121 af 28. marts 1980.

Veterinærdirektoratet har telefonisk over for ministeriet oplyst, at man ikke erindrer at have haft dispensationssager i medfør af nævnte § 59 for så vidt angår personaletoiletfaciliteter i forbindelse med pølsevogne, jfr. de af levnedsmiddelkontrollen i København meddelte oplysninger.«

Ministeriet havde underrettet bl.a. advokat A og politimesteren i Viborg om ovenstående.